

Zpravodaj

3 2016

"Pojď, milý můj..." Ilustrace k Písně Písní

Výstava představí poezii textu Písně písní, jak je zachycena v ilustracích ke knižním vydáním a rukopisům ve fondech ŽMP a PNP. Úvodní část expozice nastíní historický vývoj textu Písně písní a liturgické využití z pohledu judaismu. Veřejnost získá základní přehled o tom, kde se text vzal, k čemu slouží, kde se s ním mohou setkat a jaké významné české překlady vznikly. Exkurz obohatí ukázky starých tisků, jakož i rukopisů, které v muzejním fondu máme, a nejsou běžně ke zhlédnutí. Stěžejní část se zaměří na novodobé ilustrace k vydání Písně písní z fondů ŽMP a PNP (20. stol.), doplněné menším souborem malířských děl z NGP, GHMP a MG, zejména z díla A. Procházky, který se tématu dlouhodobě věnoval. K vidění budou i díla významných umělců, kteří se látkou inspirovali a to především v minulém století. Zřetelná by měla být odlišnost židovského a nežidovského pojetí, ale také šíře inspirace, kterou tato kniha poskytla českým a židovským umělcům.

Výstava naváže na řadu výstav věnovaných výtvarnému umění a na výstavy věnované knižní sbírce ŽMP („Naděje“ – 2007 a „Vypravuj“ – 2010). Návštěvníci uvidí tisky, které nejsou součástí stálých expozic a nejsou běžně představovány v rámci výstavních projektů muzea. Po Hagadách muzeum zaměří pozornost veřejnosti na další liturgický text, který převážně v moderní době hojně inspiruje ke vzniku zajímavých výtvarných děl. Díky spolupráci s PNP ŽMP představí ojedinělý soubor z pozůstalosti J. Portmana, který nechal zhotovit ve 30. – 40. letech hned několik rukopisných vydání Písně písní a se kterým by se jinak návštěvník našeho muzea běžně neseznámil.

Od 06. 10. 2016 - 09:00 do 12. 03. 2017 - 16:30 v Galerii Roberta Guttmanna,
U Staré školy 3, Praha.

Kurátor výstavy Michal Bušek s ředitelem ŽMP Leo Pavlátem

Návštěvníci vernisáže Písně písní

Hudební vystoupení

PŘIPRAVUJEME

ÚT 13. 12. v 18 hod v Oddělení pro vzdělávání a kulturu, Maiselova 15, Praha 1: Biblickou knihu Píseň písní představí při příležitosti právě probíhající výstavy v Galerii Roberta Guttmanna její kurátor Michal Bušek. Ve své

přednášce se zaměří především na nejnámější výtvarná zpracování Písně písní a její nejvýznamnější česká a zahraniční bibliofilská vydání. Vedle vystavených exponátů představí také díla a tisky, které se na výstavu nedostaly. *Vstup volný.*

ST 21. 12. v 15 hod: komentovaná prohlídka výstavy „Pojd', milý můj ...“ – Ilustrace k Písní písní v doprovodu kurátora Michala Buška. Základní vstupné 40 Kč.

Die Bücher der Bibel – Die Liederichtung, Berlin & Wien 1923. Grafická úprava a ilustrace Ephraim Moses Lilien. © ŽMP

Mark Podwal – *Píseň písní / Song of Songs (5:7)*, 2016. © Mark Podwal

KULTURNÍ AKCE A PŘEDNÁŠKY OVK

V Maiselově synagoze vystoupilo ve čtvrtek 8. září 2016 **Pražské kytarové kvarteto**, které již více než třicet let působí na scéně české klasické hudby. Uvedlo mimo jiné Intro a Sonet pro G M. Tesaře; skladby J. Rodriga Zarabanda lejana y villancico, Zarabanda lejana (a la vihuela de Luis de Milán), Villancico (a Joan Salvat) a Gershwinova Tři preludia (Allegro ben ritmato e deciso, Andante con moto e poco rubato, Allegro ben ritmato e deciso).

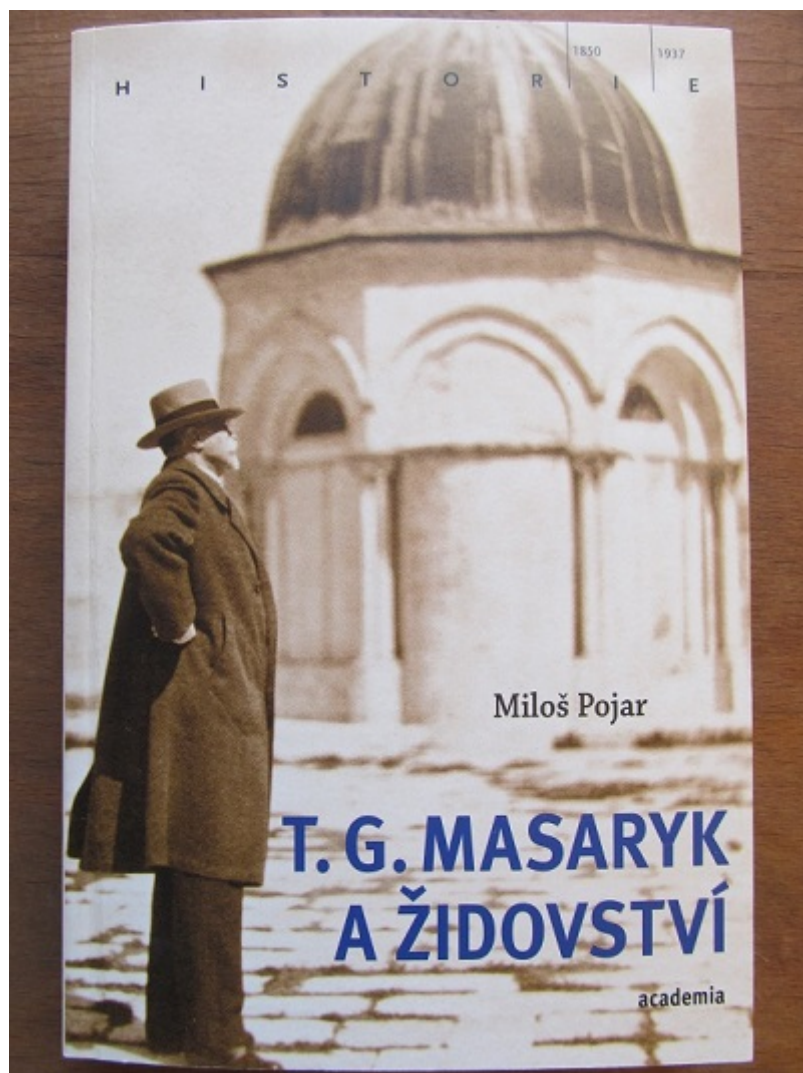
Mezinárodní festival ZE STÍNU putující po čtyřech kontinentech nabídnul od 18. do 25. září 2016 publiku v Praze, Plzni a Terezíně desítku neopakovatelných koncertů a divadelních představení. Autory všech uváděných děl byli židovští umělci, jejichž tvorba byla zapomenuta nebo ztracena v přímé i nepřímé souvislosti s holocaustem. Vyhledávání a opětovné uvádění artefaktů velmi početného pomyslného židovského archivu rozestého po celém světě je hlavním cílem ambiciózního projektu *Performing the Jewish Archive*, díky němuž festival ZE STÍNU přicestoval do České republiky. Dále se vydá do australského Sydney a jihoafrického Kapského Města.

Jako součást doprovodného festivalového programu proběhl v Maiselově synagoze 21. září komorní koncert s názvem *Česká hudební tradice: Pronásledování a inspirace*, na kterém vystoupil fama Quartet a zazněla díla českých skladatelů pronásledovaných během druhé světové války (Egon Ledec, Gideon Klein), jejich inspirátorů (včetně Meditace Josefa Suka) a byla uvedena světová premiéra smyčcového kvartetu skladatele Daniela Chudovského.

Hana Frejková v aktovce Dement Lemach

Židovské muzeum v Praze uspořádalo 27. září 2016 v Maiselově synagoze **prezentaci knihy Miloše Pojara T. G. Masaryk a židovství**. Spoluzakladatel vzdělávacího a kulturního centra Židovského muzea v Praze Miloš Pojar se už před "sametovou revolucí" zabýval vztahem filosofa, sociologa a státníka Tomáše Garriguea Masaryka k židovství a Židům. Pojarova mise jako prvního polistopadového československého a českého velvyslance v Izraeli tento zájem dále prohloubila. Hlavním výsledkem jeho dlouhodobých rešerší je kniha T. G. Masaryk a židovství, kterou čtyři roky po jeho smrti z autorovy pozůstalosti vydalo nakladatelství Academia. Nad touto publikací a jejími širšími souvislostmi se zamýšleli autorův syn a pozdější nástupce na ambasádě v Tel Avivu, politolog Tomáš Pojar, historici Alexander Fried a Michal Frankl a izraelský pilot a podnikatel Hugo Marom, rodák z Brna. Debatu moderoval publicista Petr Brod.

Z LETNÍ NABÍDKY OVK BRNO

V prázdninovém čase 8. a 9. srpna se v The International School of Brno v Brně-Vinohradech uskutečnil seminář **Jak používat multimediální digitální platformu IWitness v české škole?**, na jehož pořádání se spolupodílela brněnská pobočka OVK ŽMP. Dvoudenní seminář účastníky seznámil s prací na webové stránce vytvořené USC Shoah Foundation – Institutem pro vizuální historii a vzdělávání, přiblížil celou šíři využití IWitness aktivit ve výuce a také naučil používat a vystavět vlastní aktivity či vytvořit video pomocí integrované online střížny.

Ze spolupráce brněnské pobočky OVK ŽMP a vedení brněnské Vily Löw-Beer vzešel nápad přiblížit veřejnosti oslavu židovského svátku Sukot. Proto v neděli 25. 9. na akci nazvané **Sukot ve vile** v krásné zahradě Löw-Beerovy vily vyrostla suka, která všem věkovým kategoriím návštěvníků nabídla tematicky zaměřený program. Dopoledne děti s rodiči při výtvarné dílně interiér suky

vyzdobily svými výtvy, odpoledne pak pro všechny bez rozdílu věku předčítal tamtéž své kouzelné texty pan Arnošt Goldflam. Kdo chtěl vědět více o samotném svátku, mohl navštívit odbornou přednášku Mgr. Kristýny Kuboňové v přilehlé prostoře vily nazvané Celnice.

ZVEME VÁS DO MAISELOVY SYNAGOGY

NE 16. 10. v 16h: **Quo Vadis Central Europe?** Diskuze v rámci mezinárodní výroční konference **Forum 2000**, jejíž účastníci se budou zamýšlet nad tématem identity současné střední Evropy. V regionu, který před čtvrt stoletím po desetiletích nesvobody započal obnovu demokracie, znovu sílí politické hlasy volající po uzavřených národních státech a přehodnocení politické orientace na západní demokracie. V jejich rétorice se mísí antiliberalismus, xenofobie a po dlouhá léta dřímající antisemitismus. Jaký je kontext krize demokracie ve střední Evropě a jakými směry se může ubírat? Mezi pozvanými hosty jsou historik **Shlomo Avineri** (Izrael), sociolog **Jacques Rupnik** (Francie), publicista **Konstanty Gebert** (Polsko) a politický analytik **Péter Krekó** (Maďarsko). Moderuje **Irena Kalhousová** (London School of Economics and Political Science). V angličtině se simultánním tlumočením do češtiny. *Vstup volný.*

ČT 3. 11. v 19h: **Kvarteto Apollon.** Koncert jednoho z předních českých smyčcových kvartet. Program: František Xaver Richter - smyčcový kvartet C dur, op. 5; Erwin Schulhoff - smyčcový kvartet č. 1; Maurice Ravel - smyčcový kvartet F dur. Účinkují: Pavel Kudelásek, Radek Křížanovský – housle, Pavel Ciprys – viola, Pavel Verner – violoncello.

ČT 1. 12. v 19h: **Ensamble Fiorello: GALANICA Y LA FLOR / Dívka a květina.** Koncert barokního souboru Ensamble Fiorello. Program: Salamone Rossi Hebreo – Sinfonia grave a 5; Cipriano de Rore/ Giovanni Battista Bovicelli – Ancor che col partire; Salamone Rossi Hebreo – Sonata in dialogo, Detta in Vienna; Sefardská píseň – Durme, durme; Marco Uccellini – Aria Quinta: Sopra la Bergamasca; Sefardská píseň - Esta muntanya d'enfrente; Biagio Marini – Sonata sopra la Monica; Salamone Rossi Hebreo - Sonata prima detta la Moderna;9. Sefardská píseň – Avrix mi, galanica; Tarquinio

Merula – Ciaccona; Jiří Laburda – Barocco suite. Účinkuje Ensemble Fiorello.

Vstupenky na koncerty je možno zakoupit v předprodeji v Maiselově synagoze, v Informačním a rezervačním centru ŽMP (Maiselova 15, Praha 1), v síti Ticket Art a na webových stránkách ŽMP. *Vstupné 230 Kč / 150 Kč.*

NAVŠTIVTE NEDĚLNÍ PROGRAMY PRO DĚTI A RODIČE

13. 11. Jak se žilo v biblických dobách?

Kde a jak žili lidé v době biblické? Jak cestovali? A jaké rostliny se tehdy pěstovaly a používaly v Izraeli? Na toto všechno odpoví Lvíček Arje. Děti mu pak na oplátku pomohou s bylinkami, květinami a stromy na jeho zahradě a vytvoří si vlastní biblický herbář. Prohlídka: Staronová synagoga.

11. 12. Lvíček Arje slaví Chanuku

Proč má chanukový svícen osm ramen? A proč se o Chanuce jedí koblížky a bramboráky? Kdo byli Makabejci? Odpovědi na tyto a mnohé další otázky se dozvíte na naší nedělní dílně. Prohlídka: Španělská synagoga.

Začátek vždy ve 14 h. Místo konání: Oddělení pro vzdělávání a kulturu ŽMP, Maiselova 15, Praha 1 (přízemí). *Jednotné vstupné 50 Kč.*

AKVIZICE

Příběh šanghajských „trosečníků“ se zářijovým koncem výstavy *Trosečníky v Šanghaji: Ghetto Hongkew očima uprchlíků a objektivem Arthura Rothsteina* v Galerii Roberta Guttmanna zdaleka neuzavřel. Díky zájmu, který projekt vzbudil mezi přímými účastníky šanghajské emigrace a jejich rodinnými příslušníky, se ŽMP podařilo získat řadu mimořádně cenných materiálů z osobních pozůstalostí **JUDr. Ericha Singera** a **Morrise Federa**. Oba soubory budou v dohledné době digitálně zpracovány a zpřístupněny v rámci online databáze sbírkových předmětů a archivních dokumentů ŽMP. V této souvislosti se obracíme na veřejnost s prosbou o sdílení dalších relevantních dokumentů nebo předmětů, jež by pomohly dále rozšířit povědomí o dosud jen málo známé zkušenosti československých Židů za 2. světové války na Dálném východě.

Kontakt pro případ darů originálních dokumentů a předmětů či jejich zapůjčení k digitalizaci:

Oddělení pro dějiny šoa Židovského muzea

v Praze holocaust@jewishmuseum.cz

Daniela Bartáková – daniela.bartakova@jewishmuseum.cz / tel.:

+420222749237

Propustka opravňující JUDr. *Ericha Singera* k pohybu mimo tzv. Určené území, Šanghaj 1944

Židovské muzeum v Praze nedávno obdrželo darem od paní Lucie Ledererové z Vídně portrét kabaretní umělkyně a zpěvačky Anny Lederer-Frey. Anna Lederer Frey byla v Terezíně známa jako Anny Frey nebo „terezínský slavík“. Vystupovala v kabaretech Hanse Hofera (Revue Hofer) a filmového režiséra Kurta Gerrona a v různých dalších hudebních pořadech. Zpívala a hrála roli Adely v terezínské inscenaci *Netopýra*. Po válce vystupovala v divadle v Teplicích a Mostě.

Jedná se o již druhý dar od paní Ledererové našemu muzeu. Prvním byla roku 2011 busta Otakara Gutha, významného představitele českožidovského hnutí. Židovské muzeum v Praze podobné donace velice vítá a je za ně velmi vděčné, neboť obohacují jeho sbírky často velice významným způsobem.

Leo Haas (1901-1983): *Portrét zpěvačky a kabaretní umělkyně Anny Lederer Frey (1906-2000) před mikrofonem, Terezín, nedatováno, 1942-1944*

ZPRÁVY Z MUZEA

Trosečníky v Šanghaji: Ghetto Hongkew objektivem Arthura Rothsteina

Do neděle 11. září 2016 měli návštěvníci Galerie Roberta Guttmanna příležitost zhlédnout výstavu *Trosečníky v Šanghaji: Ghetto Hongkew objektivem Arthura Rothsteina*. Rothsteinova fotografická série zachycující životní podmínky židovských uprchlíků v čínské Šanghaji je unikátním vizuálním svědectvím o záchraně dvou desítek tisíc středoevropských Židů v období šoa a druhé světové války. Kurátorka výstavy Michaela Sidenberg take zájemce o téma provedla 7. září v pořadí již třetí komentovanou prohlídkou výstavy. Výstavu za čtyři měsíce zhlédlo celkem 9 774 návštěvníků.

Nahrávání rozhovorů s pamětníky

Orálně historická sbírka ŽMP se v letních měsících rozrostla o jedenáct svědectví. Zároveň jsme díky spolupráci s Jitkou Radkovičovou ze Skautského institutu získali dalších šest rozhovorů s pamětníky z bývalého Československa, které byly nahrány koncem srpna a začátkem září v Izraeli. Spolu s nahrávkami nám Jitka Radkovičová poskytla i unikátní materiál v podobě vybraných fotografií a dokumentů z rodinných archivů navštívených pamětníků.

O sbírce Rozhovory s pamětníky více zde: <http://www.jewishmuseum.cz/sbirky/avyzkum/sbirkyafondy/sbirkarozhovoryspametniky/>.

Kolokvium Labyrintem normalizace

Dne 15. září 2016 se v Ústavu pro studium totalitních režimů uskutečnilo kolokvium Labyrintem normalizace - Kolokvium o židovské komunitě v Čechách a na Moravě 1969–1989. Za ŽMP se akce aktivně zúčastnili ředitel Leo Pavlát a Pavla Hermína Neuner, která přednesla příspěvek na téma Možnosti výzkumu sbírky Rozhovory s pamětníky Židovského muzea v Praze. Kolokvium bylo součástí projektu, pod nějž spadá i stejnojmenná výstava chystaná na rok 2017 do muzejní Galerie Roberta Guttmanna. Autorem výstavy je dokumentarista a publicista Martin Šmok, za ŽMP je jejím kurátorem ředitel Leo Pavlát. Záznam z celodenního kolokvia je dostupný na webových stránkách ÚSTR (www.ustrcr.cz/cs/audio-archiv) či na jeho oficiálním Youtube kanálu.

Ústav pro studium totalitních režimů a Židovské muzeum v Praze
srdečně zvou na kolokvium

LABYRINTEM NORMALIZACE

ŽIDÉ V ČECHÁCH A NA MORAVĚ 1969–1989

15. září 2016 od 9.00
Ústav pro studium totalitních režimů, Sivelecova 2, Praha 3

Sovětská propaganda označila obrodňný proces v Československu v roce 1968 kromě jiného za sionistické spiknutí. Po několikaleté přestávce tak StB opět začala sestavovat seznamy osob židovského původu pro „operativní využití“ v boji se sionismem. Židovská komunita byla za normalizace jistě specifická, ale je také mikrosvěttem, ve kterém se odehrávaly podobné procesy jako ve většinové společnosti.

Ústav pro studium totalitních režimů | Katedra dějin v Praze | Ústav pro studium totalitních režimů v Praze | www.ustrcr.cz | www.jewishmuseum.cz

Patrimonium pro Futuro

Dne 21. září 2016 proběhlo v Náměšti nad Oslavou slavnostní vyhlášení ceny Patrimonium pro Futuro. Projekt obnovy Maiselovy synagogy Židovské muzeum v Praze byl nominován do užšího výběru a získal Pamětní list. Každoroční klání o cenu Patrimonium pro futuro vyhláší Národní památkový ústav jako příspěvková organizace ministerstva kultury pověřená záchranou a rozvíjením hodnot památkového fondu.

Více o nominaci Maiselovy synagogy zde: <https://www.npu.cz/cs/opravujete-pamatku/inspirujte-se/11854-rekonstrukce-a-nova-expozice-maiselovy-synagogy-v-praze>

VÝZNAMNÉ NÁVŠTĚVY

Srpen

Ve čtvrtek 4. srpna 2016 navštívili muzeum Jejich Výsosti princ Guillaume de Luxembourg a jeho choť princezna Sibilla de Luxembourg s dětmi. Byli přijati v budově Židovské radnice JUDr. Tomášem Krausem, tajemníkem Federace židovských obcí, který následně provedl Jejich Výsosti s rodinou Pinkasovou synagogou, Starým židovským hřbitovem a Staronovou synagogou.

Dne 22. srpna muzeum navštívila velvyslankyně Bosny a Hercegoviny paní Danka Savić v doprovodu publicisty Petra Broda.

Září

V neděli 18. září 2016 navštívila expozice ŽMP významná americká kongresmanka Janice "Jan" Schakowsky v doprovodu Dr. Roberta Řeháka z Ministerstva zahraničních věcí ČR. Janice Schakowsky reprezentuje v americkém Kongresu již od roku 1999 stát Illinois, v Kongresu je spolupředsedkyní českého caucusu a často vystupuje na podporu Izraele. Do Prahy zavítala na pozvání American Friends of the Czech Republic a velvyslance USA Andrewa Schapira.

Foto © MZV ČR

Foto © MZV ČR

Vydává Židovské muzeum v Praze, U Staré školy 1, 110 01 Praha 1

www.jewishmuseum.cz

IČO 60459263

Bankovní spojení: Commerzbank, AG, Jugoslávská 1, 120 21 Praha 2

Účet pro vnitrostátní platby v Kč: 10426398/6200

Účet pro platby v EUR: 1042639, IBAN: CZ60 6200 0000 0000 1042 6398

Účet pro platby v USD: 1042639, IBAN: CZ22 6200 0001 0700 1042 6398 SWIFT CODE:
COBACZPXXXX Pro poskytování darů uvádějte variabilní symbol 1382002 MK ČR E16832

Redakce: Kateřina Honskusová, Jiří Tejkal

Fotografie: ŽMP